

Ar norisi tikėti, kad žmogus negali gyventi be knygos?

Knyga skaičiuoja jau ne pirmą savo gyvavimo šimtmetį, o jei į knygos sąvoką įtrauksime Egipto ar Kinijos metraštininkų raštus, parašytus ant papiruso – tai ne pirmą tūkstantmetį. Šiuolaikinis žmogus gyvena technologijų pasaulyje, kai knygas, parašytas juodu rašalu ant balto popieriaus, pradeda keisti televizija ar internetinės skaityklos. Žmogus vis labiau tolsta nuo tos tikrosios knygos, kurią galima paliesti ar užuosti dūlančių puslapių kvapą, bet vis vien norisi tikėti, kad žmogus negali gyventi be knygos.

Knygos yra didžiųjų žmonijos vertybių saugotojos. Šiandien galime suprasti senovės Egipto tradicijas, papročius, kurie prieš tūkstančius metų buvo užrašyti ant pirmojo popieriaus, vadinamo papirusu. Rašytojas A. Čechovas teigė: „Geriausia, kas buvo manyta ir išrasta, knygos išsaugoja, perduodamos naujiems šimtmečiams visa tai, kas pasaulyje buvo vertinga.“ Knygos išsaugojo Leonardo Da Vinčio brėžinius ir užrašus apie žmogaus anatomiją ir kt. Bet dar svarbiau tai, jog knygoje išsaugotas Dievo žodis, religijų pagrindas. Pavyzdžiui, katalikų šventojoje knygoje Biblijoje, sudarytoja iš Senojo ir Naujojo testamentų, išdėstoma visa žmogaus atsiradimo, pirmosios nuodėmės istorija, dešimt Dievo įsakymų ir kita istorija bei religinės tiesos, susijusios su krikščionybės atsiradimu, raida. Taigi, knygos žmogui svarbios, nes jos išsaugojo religijos istoriją, senovės išminčių išradimus ir kitas šiuolaikiniam žmogui svarbias vertybes.

Be vertybių svarbu ir tai, jog knygų skaitymas ugdo žmogaus mąstymą. Knygų skaitymas – tai prasmės kūrimo ir problemų sprendimo veikla, kuri yra tuo našesnė ir lankstesnė, juo dažniau yra taikoma. Kartą Dž. Adisonas pasakė: „Skaitymas protui yra tas pats, kas fizinis lavinimas kūnui.“ Skaitant knygas iškyla įvairių klausimų, todėl norėdamas į juos atsakyti žmogus susimąsto, samprotauja, o tai lavina loginį bei analitinį mąstymą. Panašiai manė ir filosofas, rašytojas D. Didro, kuris teigė: „Žmogus nustoja mąstyti nustojęs skaityti.“ Tačiau skaitytojui jokia prasmė ar informacija nepateikiama, nes jis pats turi sukurti prasmę įsigilindamas į tekstą, keldamas klausimus, susijusius su juo. Taigi, knygų skaitymo tikslas – ne tik ištarti žodžius, bet ir lavinti žmogaus loginį bei analitinį mąstymą.

Tačiau yra žmonių, kurie gali gyventi be knygos, nes jų vertybių sąrašė nėra knygų skaitymo. Šie žmonės mieliau praleis laiką sėdėdami prie televizoriaus ar kompiuterio ekrano nei paims knygą į rankas. Tokių jų nusistatymą lemia ir psichologinės ypatybės, ir modernėjantis pasaulis. Pastaroji priežastis tiesiog atima žmogaus laiką nesuteikdama jam konkrečios naudos. Tačiau psichologinės ypatybės, nulemiančios tai, jog žmogus neskaito knygų, susiformuoja jau ankstyvoje vaikystėje. Tai lemia galbūt manymas, kad šaipysis draugai, jog užuot kompiuterinių žaidimų tu skaitai, o gal tai, jog vaikas nemato, kad tėvai skaitytų knygas. Taigi yra žmonių, kurie gali gyventi be knygų teikiamų vertybių, nes tai lemia jų psichologinės ypatybės.

Nepaisant to, jog šiandieniniame pasaulyje vis daugėja žmonių, kurie neskaito knygų – norisi tikėti, jog žmogus negali ir negalės gyventi be knygos dar ne vieną šimtmetį. Tik knygos yra pirmosios ir nepakeičiamos žmonijos vertybių saugotojos.

/Giedrius/